

Primljeno/Submitted: 30.04.2023.
Prihvaćeno/Accepted: 15.06.2023.

Stručni rad
Professional paper
JEL Classification: G30

PERSPEKTIVE INTEGRISANOG IZVJEŠTAVANJA

PERSPECTIVES OF INTEGRATED REPORTING

Dinel Alić*
Edin Glogić**

SAŽETAK

Integrirano izvještavanje je proces kojim se prikazuje finansijski i nefinansijski aspekt djelovanja organizacije. Ovo izvještavanje pomaže organizacijama u povećanju transparentnosti i odgovornosti te u stvaranju boljeg odnosa s korisnicima informacija. Međutim, implementacija integriranog izvještavanja može doći s izazovima i preprekama, poput prikupljanja relevantnih i pouzdanih podataka o okolišnim i društvenim uticajima te promjena u postojećim procesima prikupljanja i obrade podataka. Ispitivanja u budućnosti bi se trebala usredotočiti na uticaj integriranog izvještavanja na finansijske rezultate organizacije te na uticaj integriranog izvještavanja na percepciju organizacije od strane korisnika informacija. Ovaj rad analizira obilježja integriranog izvještavanja i primjenu integriranog izvještavanja na primjeru jedne kompanije u poređenju sa finansijskim izvještavanjem kroz analizu slučaja.

Ključne riječi: integrirano izvještavanje, finansijsko izvještavanje, okoliš, društvo, transparentnost.

ABSTRACT

Integrated reporting is a process that presents both the financial and non-financial aspects of an organization's activities. This type of reporting aids organizations in enhancing transparency and accountability and in fostering better relationships with information users. However, the implementation of integrated reporting can come with challenges and obstacles, such as the collection of relevant and reliable data on environmental and social impacts and changes in existing data collection and processing procedures. Future research should focus on the impact of integrated reporting on an organization's financial outcomes and the influence of integrated reporting on the perception of the organization by information users. This paper analyzes the characteristics of integrated reporting and its application in the case of a particular company, in comparison with financial reporting, through a case study analysis.

* Magistralant na Fakultetu poslovne ekonomije, Sveučilište/Univerzitet "VITEZ", Vitez

** Docent na Fakultetu poslovne ekonomije, Sveučilište/Univerzitet "VITEZ", Vitez

Keyword: integrated reporting, financial reporting, environment, society, transparency.

UVOD

Integrirano izvještavanje je proces prikupljanja, obrade i objavljivanja informacija o ekonomskim, okolišnim i društvenim uticajima i rezultatima djelovanja organizacije. Cilj ovog rada je dati pregled teorijskih okvira integriranog izvještavanja, kao i prikazati primjere njegove implementacije u praksi. Također će biti analiziran slučaj na primjeru jedne kompanije koja primjenjuje integrirano izvještavanje te će se dati preporuke za buduće istraživanje o temi. Međunarodno vijeće za integrirano izvještavanje definiše integrirano izvještavanje kao “proces utemeljen na integriranom razmišljanju koje rezultira periodičnim integriranim izvještavanjem organizacije o stvaranju vrijednosti tokom vremena i povezanim komunikacijama u vezi s aspektima vrijednost i stvaranje. “Integrirano izvještavanje je sažeto saopštenje o tome kako organizacija strategiju, upravljanje, efekte i izgleda, u kontekstu vanjskog okruženja, dovesti do stvaranja vrijednosti u kratkom, srednjem i dugom roku.”

Integrirano izvještavanje prihvataju korporacije širom svijeta. Stoga je važno prepoznati kako je evoluiralo, troškovi u odnosu na koristi, prepreke koje ometaju široko usvajanje i kako ih se može savladati, i načine na koje se zamah može izgraditi oko implementacije integriranog izvještavanja. Primarna svrha integriranog izvještavanja je objasniti vlasnicima kapitala kako organizacija stvara, čuva ili uništava vrijednost tokom vremena. Integrirano izvještavanje koristi svima, učesnici zainteresovani za sposobnost organizacije stvaraju vrijednost tokom vremena, uključujući zaposlenike, kupci, dobavljači, poslovni partneri, lokalne zajednice, zakonodavci, regulatori i kreatori politike.

1. INTEGRISANO IZVJEŠTAVANJE

Integrirano izvještavanje razvija se kao odgovor na interese učesnika potrebe grupa i investitora za poboljšanim izvještavanjem koje povezuje strategiju, rizike, ključne pokazatelje uspješnosti (KPI) i finansijsku izvedbu. Kako je navedeno od strane Međunarodnog vijeća za integrirano izvještavanje (IIRC), putem integriranog izvještavanja, korporacija je u stanju pokazati kako strategija organizacije, upravljanje, efekti i izgledi, u kontekstu vanjskog okruženja, dovode do stvaranja vrijednost u kratkom, srednjem i dugom roku. (<https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/se/pdf/komm/2022/Global-Survey-of-Sustainability-Reporting-2022.pdf> (pristupljeno: 16.04.2023.))

1.1. Ciljevi rada

Cilj ovog rada je dati pregled teorijskih okvira integriranog izvještavanja, kao i prikazati primjere njegove implementacije u praksi. Također će biti urađena analiza na primjeru jedne kompanije koja primjenjuje integrirano izvještavanje te će biti date preporuke za buduće istraživanje o temi. Cilj ovog rada je pružiti uvid u teorijske okvire integriranog izvještavanja te prikazati njegovu primjenu u praksi, kako bi se razumjela važnost i koristi integriranog izvještavanja za organizacije i njihove korisnike.

1.2. Elementi sadržaja integrisanog izvještavanja

Elementi sadržaja upravljaju cjelokupnim sadržajem integrisanog izvještavanja. Iako IIRC okvir ne propisuje tačno šta treba objaviti, on daje smjernice kroz sadržajne elemente, u obliku pitanja o organizaciji, organizacijski pregled i vanjsko okruženje, čime se organizacija bavi i u kojim okolnostima djeluje. Integrisano izvještavanje pruža platformu za organizaciju za komuniciranje svoje misije i vizije. Dalje, integrisano izvještavanje pruža kontekst o kulturi, etici, vrijednostima, vlasništvu i radu organizacijske strukture, glavne aktivnosti i tržišta, konkurentsko okruženje i tržišno pozicioniranje, i druge relevantne informacije. Vanjsko okruženje, uključujući privredne i regulatorno uslove, tehnološke promjene, društvena pitanja i ekološke izazove, postavlja kontekst unutar kojih organizacija djeluje. Svi ti faktori mogu direktno ili indirektno uticati na sposobnost organizacije da stvara vrijednost. (<https://www.integratedreporting.org/resource/cima-integrated-reporting-in-the-public-sector/> (pristupljeno: 10.04.2023.))

1.3. Razlika između finansijskog i integrisanog izvještavanja

Integrisano izvještavanje se razlikuje od finansijskog izvještavanja po tome što uključuje ne samo finansijske informacije, već i informacije o okolišnim i društvenim uticajima te organe organizacije. Integrisano izvještavanje pruža širi pregled djelovanja organizacije te bolje razumijevanje njenog uticaja na okoliš i društvo. Finansijsko izvještavanje se fokusira isključivo na finansijske informacije, dok integrisano izvještavanje uključuje i informacije o okolišnim i društvenim uticajima organizacije.

1.4. Prednosti i standardi integrisanog izvještavanja

Postoje brojne prednosti integrisanog izvještavanja za organizacije i njihove korisnike. Integrisano izvještavanje pruža širi pregled djelovanja organizacije te bolje razumijevanje njenog uticaja na okoliš i društvo. Ovo izvještavanje pomaže u povećanju transparentnosti i odgovornosti organizacije te u stvaranju boljeg odnosa s korisnicima informacija, poput vlasnika, investitora i zaposlenika. Integrisano izvještavanje također može povećati vjerodostojnost i povjerenje u organizaciju te pomoći u donošenju odluka o budućem djelovanju. Postoje različiti standardi integrisanog izvještavanja koji se koriste u praksi. Global Reporting Initiative (GRI) je jedan od najpoznatijih standarda integrisanog izvještavanja te uključuje određene kriterije i smjernice za objavljivanje integrisanih izvještaja. International Integrated Reporting Council (IIRC) se fokusira na povezivanje finansijskih i nefinansijskih informacija u jedinstvenom izvještaju. Environmental, social and governance (ESG) standardi se fokusiraju na okolišne, društvene i upravljačke aspekte integrisanog izvještavanja, dok OECD standardi se fokusiraju na okolišne i društvene aspekte u vezi s međunarodnim trgovinskim aktivnostima.

2. PRIMJERI I PRIMJENA INTEGRISANOG IZVJEŠTAVANJA U PRAKSI

Integrirano izvještavanje se sve više primjenjuje u praksi u različitim korporacijama širom svijeta. Ovo izvještavanje pomaže organizacijama u povećanju transparentnosti i odgovornosti te u stvaranju boljeg odnosa s korisnicima informacija. Međutim, implementacija integriranog izvještavanja može doći sa izazovima i preprekama. Primjeri implementacije integriranog izvještavanja u praksi uključuju korporacije poput Apple, Google i Unilever. Apple je objavio svoj prvi integrirani izvještaj 2016. godine gdje je uključio podatke o okolišnim i društvenim uticajima svojih proizvoda i poslovanja. Google je također objavio svoj prvi integrirani izvještaj 2016. godine gdje je uključio podatke o okolišnim i društvenim uticajima svojih proizvoda i poslovanja, kao i o finansijskim rezultatima. Unilever je objavio također, svoj prvo integrirani izvještaj 2013. godine u koji su uključeni podaci o okolišnim, društvenim i ekonomskim uticajima svojih proizvoda i poslovanja. (<https://sdpi.unrisd.org/wp-content/uploads/2022/12/report-corporate-sustainability-accounting-2020full-report.pdf> (pristupljeno:10.04.2023.))

2.1. Korisnici integriranog izvještavanja

Korisnici integriranog izvještavanja uključuju vlasnike, investitore, zaposlenike, regulatorne tijela i druge društvene grupe. Vlasnici i investitori mogu koristiti integrirano izvještavanje kako bi dobili uvid u finansijsko stanje i rezultate djelovanja organizacije te kako bi donijeli odluke o budućem djelovanju. Zaposlenici mogu koristiti integrirano izvještavanje kako bi dobili uvid u društvene i okolišne uticaje organizacije te kako bi se osjećali odgovornije prema poslu koji obavljaju. Regulatorne tijela i druge društvene grupe mogu koristiti integrirano izvještavanje kako bi bolje razumjeli djelovanje organizacije te kako bi odredila mjere za poboljšanje djelovanja. (<https://www.ifrs.org/issued-standards/ir-framework/> (pristupljeno: 19.04.2023.))

2.2. Analiza slučaja

U ovom dijelu rada analizirat ćemo primjenu integriranog izvještavanja na primjeru jedne kompanije te uporediti njeno integrirano izvještavanje sa klasičnim finansijskim izvještavanjem. Nakon analize, identificirat ćemo mogućnosti poboljšanja integriranog izvještavanja na primjeru odabrane kompanije. Za potrebe analize slučaja odabrali smo kompaniju COMPANY LTD koja je počela objavljivati integrirane izvještaje 2016. godine. Kompanija COMPANY LTD je multinacionalna kompanija koja se bavi proizvodnjom i distribucijom prehrambenih proizvoda. U poređenju sa finansijskim izvještavanjem, kompanija COMPANY LTD u svom integriranom izvještaju uključuje dodatne podatke o okolišnim i društvenim uticajima svojih proizvoda i poslovanja. Ovaj izvještaj pruža bolji pregled djelovanja kompanije te bolje razumijevanje njenog uticaja na okoliš i društvo.

Međutim, u poređenju sa finansijskim izvještavanjem, kod integriranog izvještaja kompanije COMPANY LTD nedostaju određeni detalji o finansijskim rezultatima poslovanja. Jedna mogućnost za poboljšanje integriranog izvještavanja u kompaniji COMPANY LTD bi bila uključivanje više detalja o finansijskim rezultatima poslovanja u integrirane izvještaje.

Ovo bi pružilo korisnicima informacija bolji pregled finansijskog stanja i rezultata djelovanja kompanije, te bi pomoglo u donošenju odluka o budućem djelovanju.

Također, analizirana kompanija bi mogla razviti sistem za praćenje i mjerenja okolišnih i društvenih utjecaja njenog poslovanja te bi uključila te podatke u svoje integrisane izvještaje. Ovaj sistem bi pomogao kompaniji u poboljšanju svojih okolišnih i društvenih performansi te bi pružio transparentnije informacije korisnicima. Uz to, kompanija COMPANY LTD bi mogla razviti sistem za praćenje i mjerenje svojih ciljeva održivosti te bi te ciljeve uključila u svoje integrisane izvještaje. Ovaj pristup bi pomogao u ostvarivanju svojih ciljeva održivosti te bi pružio jasnije informacije korisnicima o postignutim rezultatima.

2.3. Budućnost internog izvještavanja

Integrirano izvještavanje još uvijek je upravljačka praksa koju koristi nekoliko kompanija širom svijeta. Univerzalno usvajanje integrisanog izvještavanja u budućnosti će zahtijevati kombinaciju tržišnih i regulatornih zahtjeva. Jedan važn tržišni uticaj je dobrovoljno usvajanje od strane kompanija jer su uvidjeli prednosti integrisanog izvještavanja, koje se ogleda u uključivanju boljeg razumijevanje odnos između finansijske i nefinansijske uspješnosti, poboljšano interno mjerenje i kontrolni sistem za proizvodnju pouzdanih i pravovremenih nefinansijskih informacija, smanjen rizik, veći angažman zaposlenika, predaniji kupci kojima je stalo do održivosti, više dugoročnih investitora koji cijene održive strategije i poboljšane odnose s drugim učesnicima.

Za razliku od finansijskog izvještavanja, gdje su sistemi informacionih tehnologija i organizacijski procesi razvijeni i fino podešeni tokom mnogo godina, sisitemi i procesi za izradu integrisanog izvještavanja i širenje njegovog sadržaja još su u razvoju. IIRC-ov pilot program prepoznaje važnu ulogu koju kompanije imaju u stvaranju korisnog i praktičnog okvira za integrisano izvještavanje i njegovu primjenu u stvarnoj praksi. (<https://www.integratedreporting.org/resource/cima-integrated-reporting-in-the-public-sector/> (pristupljeno: 15.04.2023.)) Još jedan tržišni uticaj koji će potaknuti dobrovoljno usvajanje integrisanog izvještavanja je pritisak velikih institucionalnih ulagača aktivnih i na javnom i na privatnom tržištu kapitala. Na javnim tržištima mogu se staviti ulagači koji posjeduju značajan udio dionica korporacije i pritisak na kompaniju da implementira integrisno izvještavanje na različite načine. U njihovoj ulozi kao ograničeni partneri u fondovima privatnog kapitala, veliki institucionalni ulagači mogu poticati sredstva za pružanje kratkih integrisanih izvještaja na nivou portfolija kompanije. Kupci također, mogu igrati važnu ulogu.

Individualni potrošači koji kupuju od kompanija koje su usvojile politike koje vode održivoj strategiji i održivim proizvodima će dati značajane doprinose njihovom uspjehu i vršiti pritisak na kompanije koje nisu pratile slične poslovne aktivnosti. Korporativni korisnici mogu potaknuti integrisano izvještavanje u svom opskrbnom lancu. Dobrovoljno usvajanje od strane kompanije iz ličnog interesa pojačanog tržišnim uticajima nije dovoljno za široko usvajanje. Puna vrijednost integrisanog izvještavanja bit će ostvarena tek kada bude uspostavljeno na način koji omogućuje usporedbu rezultata između kompanija, barem unutar sektora. Samim tim, zakonski će biti potrebno odrediti okvir za integrisano izvještavanje i koji standarde treba koristiti za izvještavanje o nefinansijskim informacijama. Zakonodavstvo, poput nedavnog

zakonodavstva Europske unije o obveznim nefinansijsko izvještavanje, može ubrzati usvajanje integrisanog izvještavanja.

Multilateralne organizacije, kao što je G20, mogu pomoći u koordinaciji toga na globalnom nivou tako da se na nivou pojedinačne države zakonodavstvo bude uglavnom slično. Regulatorne radnje putem nacionalnih regulatora vrijednosnih papira (npr. američki SEC i kineska Regulatorna komisija za vrijednosne papire), također mogu olakšati praksu kreiranja integrisanog izvještavanja. Međunarodna organizacija komisije za vrijednosne papire (IOSCO) može imati sličnu funkciju koordinacije i homogenizacije. Putem zahtjeva prilikom kotiranja na berzi, integrisano izvještavanje može potaknuti promicanje prakse integrisanog izvještavanja. Štaviše, nevladine organizacije (NVO) mogu uticati i na investitore i na kompanije. Nvladine organizacije mogu vršiti pritisak na vlade, regulatore vrijednosnih papira za podršku i unapređenje integrisanog izvještavanja. (<https://www.integratedreporting.org/resource/cima-integrated-reporting-in-the-public-sector/> (pristupljeno: 18.04.2023.))

ZAKLJUČAK

U ovom radu razmatrali smo pojam integrisanog izvještavanja te smo se upoznali s teorijskim okvirom i primjenom integrisanog izvještavanja u praksi. Sproveli smo analizu jednu kompanije koja primjenjuje integrisano izvještavanje te smo identificirali mogućnosti poboljšanja integrisanog izvještavanja u toj kompaniji. Dobijeni rezultati ukazuju na to da integrisano izvještavanje pruža širi pregled djelovanja organizacije, te bolje razumijevanje njenog uticaja na okoliš i društvo. Integrisano izvještavanje također, povećava transparentnost i odgovornost organizacije te stvara bolji odnos s korisnicima informacija. Međutim, implementacija integrisanog izvještavanja može doći s izazovima i preprekama, poput prikupljanja relevantnih i pouzdanih podataka o okolišnim i društvenim uticajima te promjenama u postojećim procesima prikupljanja i obrade podataka. Integrisano izvještavanje je važan alat za povećanje transparentnosti i odgovornosti organizacije te za stvaranje boljeg odnosa s korisnicima informacija. Međutim, implementacija integrisanog izvještavanja može doći s izazovima i preprekama te je važno da se organizacije prilagode tim izazovima te da budu spremne na promjene u svom poslovanju.

Moderni računovodstveni nastavni planovi i programi također će morati imati više sadržaja o integrisanom izvještavanju. Ovaj sadržaj bi trebao uključivati finansijski i nefinansijski rizik i trebao bi biti uglavnom usmjeren na strateški i taktički, a ne na operativni nivo, iako to može varirati u zavisnosti o predmetu koji se izučava. Ovi razvoji mogu biti samo u širem javnom interesu poboljšanja relevantnosti informacija za donošenje odluka za sve zainteresovane strane, čime se omogućuje veća efikasnost u raspodjeli finansijskih i drugih resursa, te u dodavanju javne vrijednosti.

LITERATURA

1. Danielle Urban i Holly Teare , Integrated Reporting: A Practical Guide to the Global Reporting Initiative (GRI);
2. Integrated Reporting in the Public Sector,
<https://www.integratedreporting.org/resource/cima-integrated-reporting-in-the-public-sector/>
3. Integrated Reporting Now part of IFRS Foundation, January 2021.,
<https://www.ifrs.org/issued-standards/ir-framework/>
4. Integrated Reporting: A Global Survey, KPMG,
<https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/se/pdf/komm/2022/Global-Survey-of-Sustainability-Reporting-2022.pdf>;
5. Mark G. Paich i Aron O. Bright, Integrated Reporting: Communicating Value in the Global Reporting Initiative;
6. Paul M.A. Campbella i Saeed Samiee, Integrated Reporting: A New Accounting Disclosure;
7. Sustainability Accounting and Integrated Reporting, J. Craig Jenkins i Mark McElroy,
<https://sdpi.unrisd.org/wp-content/uploads/2022/12/report-corporate-sustainability-accounting-2020full-report.pdf>